

GYÓGYSZERÉSZETTÖRTÉNETI KÖZLEMÉNYEK

Gyógyszerészet 44. 474-480. 2000.

A II. világháborúban meghalt gyógyszerészek

Dr. Sági Erzsébet

Ez év tavaszán a Magyar Gyógyszerész Kamara Dózsa György úti székházában a II. világháborúban meghalt gyógyszerészek emléktábláját avatták fel gyógyszerészeti szervezeteink képviselőinek jelenlétében. Jelen összeállítás az elhunytak emléke előtt kíván tisztelegni.

* * *

Az elhunytak listája

Adler Tihamér *1890. Derecske, dipl. Bp. 1914. A csepeli Órangyal gyógyszertár alkalmazott, teljes jogú gyógyszerésze, az auschwitzi táborban meghalt.

Aron Sándor gyógyszerészt, a szilvásvárad Magyar Korona gyógyszertár tulajdonosát 1944 júniusában Auschwitzba deportálták és ott kivégezték.

Dr. Bach Ernőné szül. Halász Éva *Eger kb. 1905-07., dipl. Szeged, magyaróvárosi lakos, a deportálásból nem tért vissza.

Balogh György gyógyszerész, Balogh Kálmán miskolci kollegánk fia, az orosz harctéren az ellenséggel szemben 1942. évben, 23 éves korában elhunyt.

Balogh István Egon gyógyszerész, tart. hadnagy a Keleti harctéren az ellenséggel szemben 1942. szeptember 11-én hősi halált halt.

Balogh Iván Károly *1906. Kiskunhalas, dipl. 1933. tart. honvéd gyógyszerész. 1942. szeptember 11-én fejlővést kapott Urivnál és hősi halált halt. A kormányzó a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjével tüntette ki. Bolgyirekán temették el.

Dr. Bayer Antal gyógyszerész, *1893. június 06. Budapesten. Apjától örökölte a Budapest, VI. Andrassy út 84. sz. alatti „Magyar Kereszt” gyógyszertárat, melyet haláláig vezetett. 1945. január 01-én Pesten a Lónyay utca 54. alatt lakását bombatalálat érte, melynek súlyos sebesültjeként meghalt.

Bálint György Ungváron (Drugeth tér 10.) teljes jogú gyógyszerész. Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Bánkúti Zsigmond, *1909., dipl. 1936. hatvani gyógyszertárban kezelő (Csaba u. 66.); + Pusztavám 1944. október 14. A németek agyonlőtték.

Berkovics Anna teljes jogú gyógyszerész, a kaposvári Berzsenyi utca 28. alatti gyógyszertár dolgozója meghalt Auschwitzban.

Bichler Gyula a pacsai Szentháromság gyógyszertár tulajdonosa 1945. július 05-én Auschwitzban meghalt.

Bleier Rezső a tassi Isteni gondviselés gyógyszertár tulajdonosa 1943. januárban meghalt a Keleti fronton.

Bodó Ernő *1901., dipl. 1932. székesfehérvári teljes

jog gyógyszerész (Ferenc József tér 13.) a németek Pusztavámon 1944. október 16-án agyonlőtték.

Dr. Bokor László *1900., dipl. 1922. az újpesti Magyar Korona gyógyszertár társtulajdonosa, 1943. januárban látták utoljára jó kondícióban az oroszországi Novi Osoolban.

Dr. Bokor Lászlóné szül. Elek Anna *Újpest 1909., dipl. 1931. az újpesti Magyar Korona gyógyszertár felelős vezetője 1944. július 03-án a békásmegyeri téglagyárban meghalt.

Böhm Miklós gyógyszerész a budapesti VII. Minerva gyógyszertár volt tulajdonosa, majd alkalmazott Spergely Bélánál, 1943. április 16-án 36 éves korában Oroszországban, Uszicán elhunyt.

Dr. Bölcs Gyula Béla gyógyszerész, *1886. január 29., dipl. 1913., az apjától örökölt „Magyar Korona” muraszombati gyógyszertár tulajdonosa és vezetője volt haláláig. Meghalt 1945. áprilisban húsvét napján, amikor ott-honából a szerb partizánok elhurcolták, majd kivégezték.

Bretter Dezső a csöglei Isteni gondviselés gyógyszertár tulajdonosa, 1944 májusban hurcolták el Csögléről, további sorsa ismeretlen.

Büchler Zoltán teljes jogú gyógyszerész, utolsó lakhelye Losonc, Erzsébet u. 4. Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Csatár Jenő m. kir. százados *1911., 1943. január 26-án Parnicsnijnál mell-lővést kapott és hősi halált halt. Az ellenség előtt tanúsított vitéz, önfeláldozó magatartásáért a kormányzó a Magyar Érdemrend Nagykeresztje a hadiszalagon kardokkal kitüntetését adományozta.

Csengeri Rezső a felsőábrányi Angyal gyógyszertár tulajdonosa; 1944. október 16-án Pusztavámon a németek agyonlőtték.

Demeter László teljes jogú gyógyszerész, Budapesten a VII. József krt. 34. sz. alatt drogéria tulajdonos, 1943. szeptemberben, Borovóiban, a hadifogoly tábor kórházában végelgyengülésben meghalt.

Deutsch Zoltán *1880., dipl. 1906. a miskolci, Órangyal gyógyszertár tulajdonosa Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Diamant László *1889., dipl. 1922. a losonci Feketesas gyógyszertár társtulajdonosát és kezelőjét Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Ehrenfeld Jenő a beregrákosí Angyal gyógyszertár tulajdonosa az auschwitzi táborban meghalt.

Erényi István az örkenyi Órangyal gyógyszertár bérelője a Szálasi-puccs napján Örkenyben, SS pribékek áldozata lett.

Fischer József *1898., dipl. 1927., teljes jogú gyógy-

szerész Sárospatakon. Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Fischer Pál *1906., a budapesti Zita gyógyszertár bérelője az orosz harctéren Novij Gran Hresztikiben 1941. október 19-én 36 éves korában katonai szolgálatának teljesítése közben végkimerülésben meghalt.

Dr. Földes István nyíregyházi drogista Gagarin oroszországi táborban meghalt 1943. március 13-án.

Frankl Antal *1871., dipl. 1893. a szegedi Szent György patika volt tulajdonosa 1944. júniusban Auschwitzben elhunyt.

Friedmann Béla a bátyui Isteni gondviselés gyógyszertár tulajdonosa. Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Friedmann Sándor szül. Devecserben 1900 körül. Pápán volt patikája, a munkaszolgálatból nem tért vissza.

Frisch Miklós okleveles gyógyszerész, Rimaszombat, II. Rákóczi Ferenc u. 44. alatti lakos. Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Funk June (M = férfi) *1900, budapesti gyógyszerész, meghalt 1945. január 22-én a gmündi táborban.

Dr. Fülep Ágoston gyógyszerészt, a budapesti V. Váci út 54. „Globus” gyógyszertár tulajdonosát 1945. januárjában a gyógyszertár ajtajában találat érte, a helyszínen meghalt.

Gara Nándor miskolci gyógyszerész, *1899., dipl. 1912. Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Gábor Jenő *1908., gyógyszertár-tulajdonos Mezőkovácsházán, eltűnt a Keleti fronton 1943. januárban.

Gábori György *kb. 1900., egyetem: Prága, a budapesti Baross patika (Baross u. 111.) üzlettársa, nem tért vissza.

Gábori Vilmos *1900., egyetem: Prága, a Budapest, VIII. József krt. 12. sz. alatti Zrínyi gyógyszertár kezelője, nem tért vissza.

Gárdos Zsigmond *1900., dipl. 1926. a kisterenyei gyógyszertár kezelője, Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Dr. Geiringer János *1882., dipl. 1905. a bajai Kereszt gyógyszertár tulajdonosa 1945. március 29-én légitámadás áldozata lett.

Gelbmann Imréné nem okleveles gyógyszerész, Budapest Szent István park 16. alatti lakos Auschwitzban meghalt.

Gellér János a kiskunfélegyházi Segítő Mária gyógyszertár volt tulajdonosa Auschwitzban meghalt.

Gellért Márta a kiskunfélegyházi Segítő Mária gyógyszertár munkatársa Auschwitzban meghalt.

Gellért Pál teljes jogú gyógyszerész, Rex tisztviselő 1943. január 15-én Boresevonál eltűnt.

Gonda Ármán a biai Magyar Korona gyógyszertár tulajdonosa a holokauszt áldozata lett.

Dr. Gottlieb József gyógyszerész, *1895. szeptember 06., lakhelye Nagyléta, a gmündi táborban 1944. december 27-én meghalt.

Gründfeld Miksa budapesti gyógyszerész, 52 éves korában, 1945. január 21-én a gmündi táborban meghalt.

Grünwald Gyula *1902. április 11., a budapesti VII. Apolló gyógyszertár tulajdonosa eltűnt a Keleti fronton 1943 januárban.

Grünwald Herman okleveles gyógyszerész, Rozsnyó, Rákóczi tér 36. sz. lakos. Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Dr. Haasz László *1917., dipl. 1944., gyógyszerész, kópházai vagy budapesti lakos a Humanitárius anyag szerint táborban halt meg.

Hahn Dezső az uszódi Megváltó gyógyszertár tulajdonosa deportálása előtt 1944. júniusban öngyilkosságot követett el.

Hahn Pál gyógyszerészt, aki mint munkaszolgálatos teljesített szolgálatot, 1944. július 03-án Celldömölkéről hurcolták el és nem tért vissza.

Dr. Hajduska László okleveles gyógyszerész, lakott: Szeged, Bokor u. 11. 1944. áprilisban bevonult, 1945. márciusban látták utoljára. Állítólag szökés közben lőtte agyon az őrség.

Halápi László *1914., budapesti gyógyszerész, gépkocsizó zászlós, a Keleti harctéren 27 éves korában 1941. szeptember 16-án Novo Kijevkánál nyaklövés következtében hősi halált halt. A kormányzó hadnaggyá nevezte ki és az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért dicséret elismerésül a hadiszalagon kardokkal kitüntetés adományozta.

Hevesi István okleveles gyógyszerész Pásztón. Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Hécei András nem okleveles gyógyszerész Budapesten légitámadás áldozata lett.

Holländer József *1898., dipl. 1927. teljes jogú gyógyszerész Miskolcon (Gerő u. 41.). Pusztavámon 1944 október 16-án a németek agyonlőtték.

Horváth József *1904., dipl. 1929. Az Istenhegyen lévő XII. Eötvös utca 4. alatti Mátyás király gyógyszertárban dolgozott. Buda ostroma idején az orosz katonák kivezényelték ágyút tologatni, ekkor halálos találat érte. Ismeretlen helyen, tömegsírba temették.

Horváth Sándor *1909., dipl. 1935., teljes jogú gyógyszerész Szolnokon (Baross u. 24.). Meghalt 1943. március közepén Chrenováján fertőző betegségben.

Jónap Aladár *1885 Dicsháza, Borsod m., dipl. Bp. 1908. Debrecenben a felesége tulajdonában levő Tisza gyógyszertárban dolgozott mint teljes jogú gyógyszerész, az auschwitz-i táborban elhunyt.

Juhász Lajos *1898., dipl. 1922. gyógyszerész őrnagy, az egészségügyi anyagszertár parancsnoka, 1945. márciusban Greifswaldban még élt, további sorsa ismeretlen.

Juszt Oszkár *1890., a keceli Szentháromság gyógyszertár tulajdonosa, tartalékos segéd gyógyszerész, 1943. május 26-án meghalt Kecelen.

Kallmann Gábor gyógyszerész, *1916. Meghalt a weilheimi táborban 1945-ben.

Kalmár Rózsa teljes jogú gyógyszerész, Budapest Szent István tér 3. sz. alatti lakos, 1944-ben Auschwitzba vitték és onnan nem tért vissza.

Kandell András *1892., budapesti gyógyszerész a gmündi táborban 1945. január 19-én meghalt.

Kálmán Tamás nem okleveles gyógyszerész a mátészalkai Csillag gyógyszerész munkatársa Buchenwaldban 1945. március elején meghalt.

Kellner László *1890., dipl. 1910., a pelsőci Isteni gondviselés gyógyszerész volt tulajdonosa. Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Kellner Ödön *1891., dipl. 1914., a miskolci Arany sas gyógyszerész tulajdonosa. Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Kende Ervin *1895., a budapesti Pallas Athene patika volt tulajdonosa 1943. május 09-én a Keleti fronton Kol. Vizentalban fertőző betegség következtében elhunyt.

Kerényi Lajos, (vitéz Fábrián-Kerényi) a Komárom megyei nagymagyarai gyógyszerész tulajdonosa, gyógyszerész zászlósként szolgált a háborúban. Fogságba esése után a lábát feltörte a csizma, és mivel nem tudott továbbmenni. Budagyöngyénél a fogva tartók lelőtték.

Klein Elek tornai gyógyszerész Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Klein Ferenc a nemesbikkai gr. Széchenyi István patika kezelője. Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Klein József teljes jogú zentai gyógyszerész (Zenta, Kossuth u. 4. sz.) 1945 március elején Györből vitték el Mauthausenbe, ahonnan nem tért vissza.

Klein Klára teljes jogú gyógyszerész, lakhely: Újvidék, Erzsébet tér 4., a thorni táborban meghalt.

Kohn Béla teljes jogú gyógyszerész, Losonc, Vasúti u. 2. sz. lakos. Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Kohn Géza szül: Besehely, teljes jogú gyógyszerész, alkalmazott Újvidéken. címe: Zrínyi u. 33., az auschwitzi táborban elhunyt.

Korompay Emánuel *1890 a Felvidéken, a római, bécsi, budapesti egyetemre járt, 1914-ben szerzett gyógyszerési oklevelet. Az első világháborúban Galiciába került, ott nősült és a lengyel hadseregben szolgált 1930-ig, századosként ment nyugállományba, utána a varsói egyetem magyar tanszékén lektor és nyelvtanár lett. A második világháború kitörésekor szolgálatra jelentkezett. 1940. március végén még élt. A lengyel tiszték tömegmészárlása 1940. április-május hónapban történt. Iona lánya szerint Katynban, vagy más, még fel nem tárt lengyel tiszti tömegsírban nyugszik. Emlékét Varsóban emléktábla, a varsói evangélikus püspökség kertjében emléklap, a helyőrségi templom hősi halottainak névsora őrzi.

Dr. Kovács Hedvig gyógyszerész, * 1899., meghalt a gmündi táborban 1945. január 06-án.

Kövesi Vilmos teljes jogú gyógyszerész, a budapesti Pallas Athene patika volt munkatársa, meghalt 1942. november közepén Hustenkán.

Krémer Zoltán teljes jogú gyógyszerész. Címe: Rozsnyó, Korda Schopper u. 16. Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Kroh Lajos gyógyszerész, lakhely: Fiume, a halála helye egy meg nem nevezett tábor.

Lang József gyógyszerész, a budai III. Vörösvári u. 60. sz. alatti „Szent Kereszt” gyógyszerész tulajdonosa, a budapesti ostrom alatt életét vesztette.

Lassányi Jenő *1886., dipl. 1910., a szolnoki Megváltó gyógyszerész tulajdonosa, 1945. január 31-én 7 óra 30 perc kor agyvérzés következtében Bergen-Belsenben elhunyt.

Lázár Ernő *1904., dipl. 1927., teljes jogú gyógyszerész, karpaszományos honvéd, hivatásának teljesítése közben bombatámadás áldozata lett. Légítámadás okozta testroncsolás következtében elhunyt 1944. április 03-án a m. kir. 1. honv. heo. kórházban, eltemetve a Rákoskeresztúri katonai temetőben.

Liebman Dezső a budapesti VII. Corvin patika kezelője, mely 1945. január 02-án belövést kapott, emiatt hazatért családjához. 1945. január 13-án a Petőfi Sándor utca 10. alatti lakásának óvóhelyéről egy nyilas csoport elhurcolta és a Duna parton legyilkolta.

Lissauer Emil a tornaljai Nádor gyógyszerész tulajdonosa. Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Lukács Béla *1887., dipl. 1911., gyógyszerész, marosvásárhelyi vagy nagyváradi lakos, meghalt 1942. decemberben Csernyankán.

Lukács Jenő *1887., dipl. 1908., nagykanizsai gyógyszerész. munkaszolgálatosként, szóbeli közlés szerint Lengyelországban meghalt.

Mandel Pál teljes jogú gyógyszerész, a budapesti III. Szent Flórián patika munkatársa, Oroszországban hunyt el.

Dr. Mándi Jenő *1888., dipl. 1910., a zalaegerszegi Szentháromság patika tulajdonosa, a deportálásból nem tért vissza.

Markovits Jenő a budapesti VII. Szent Terézia patika bérlője 1945. júniusban kb. 50-52 éves korában a hörschlingi táborban elhunyt.

Markovits József *1899., teljes jogú gyógyszerész, losonci lakos, elhunyt 1945. március 20-án 8 órakor végelgyengülésben a Bergen-belseni táborban.

Márkus Gyula *1894., dipl. 1919., a mecsekszabolcsi Szent Borbála patika tulajdonosa. Meghalt 1945. március 29-én Rosendorfban (Burgenland).

Mathéser Jenő *1896., eskü 1922., a makói Szent István gyógyszerész tulajdonosa, a koncentrációs táborból nem tért vissza.

Meisels Andor *1901., dipl. Prága, honosítás Szegeden, a Gaál Endre tulajdonában levő Oktogon patika bérlője, 1945. január 01-én Nisnij-Tagilban a 153/1. hadifogolytáborban tüdőgyulladás következtében meghalt.

Mermelstein Miklós gyógyszerész, Auschwitzban hunyt el.

Michéli Mihály *1913., a bátaszéki Szentháromság gyógyszerész bérlője, tartalékos zászlós. Kurszknál, a IV/2. tábori kórház beosztottjaként tüdőlövést kapott és hősi halált halt. Tart. honv. segédgyógyyszerésszé léptették elő, és dicséret elismerést kapott a hadiszalag egyidejű adományozása mellett. Sesigniben a hősök temetőjében temették el.

Millner György teljes jogú gyógyszerész 1944. július 2-án Pestszenterzsébeten 80 éves korában hősi halált halt angolzás bombatámadás következtében.

Molnár Gyula *1890., dipl. 1910., az újfehértói Kigyó gyógyszerész tulajdonosa, Auschwitzban meghalt.

Müller Vilmos *1880., dipl. 1906., a rákospalotai Zrínyi Ilona patika tulajdonosa és felesége, 1944. június 30-án Rákospalotán öngyilkosságot követtek el, mindketten meghaltak.

Nagypalugyai István székesfővárosi közközházi gyógyszerész 1944. április 3-án bombatámadás következtében 55 éves korában elhunyt.

Pálffy Erzsébet *1906., dipl. 1930., a csetényi Hygieia patika (fiókkal Súron) tulajdonosnője és

Pálffy László gyógyszerészt, aki a csetényi patika suri fiókjának volt kezelője, a németek a Dunántúlról való menekülésük idején, 1944. március hó első felében Súron agyonlőtték, mert az oroszok részére való kémkedéssel gyanúsították őket.

Pánczél György *1912., dipl. 1936., az egri Órangyal patika kezelője, Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Pikler György *1899. Budapest, eskü 1922., a budapesti VIII., Szent Péter patika tulajdonosa, a Keleti fronton eltűnt.

Dr. Polgárné Kanitz Anna teljes jogú gyógyszerészt Kaposvárról vitték el, meghalt Auschwitzban.

Rados Márton *1897., volt szentgáli gyógyszerész tulajdonos, utóbb 11 éven át a jászladányi Órangyal gyógyszerész-tár közbecsülésben álló üzemtársa 1942. december 30-án szívelégtelenség következtében Csernyankán elhunyt.

Rácz Illés *1890., dipl. 1914., a jászapáti Megváltó patika tulajdonosa Mühldorfban, fertőző betegség következtében meghalt.

Rácz Illésné sz. Bender Erzsébet gyógyszerész és leánya

Rácz Ágnes gyógyszerész jelölt Bergen-Belsenben 1945. januárban éhenhalt.

Rákos Simon gyógyszerészt 60 éves korában deportálták a nyírbozdányi Isteni gondviselés gyógyszerésztárból, ahol kezelő volt. Életjelt a mai napig nem adott magáról.

Reichard Jenő *1876., dipl. 1900., a miskolci Magyar korona patika tulajdonosa. Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Dr. Révész Gyula okl. gyógyszerész, drogéria tulajdonos (Budapest, VIII. Baros u. 78.), 1944. április 23-án 55 éves korában tragikus körülmények között elhunyt.

Richter Gedeon *1872., dipl. 1895., gyógyszergyár tulajdonosa és igazgatója, kormányfőtanácsos, Bp. Ferenc József rakpart 26. alatti lakost 1944. december 30-án a Dunaparton végezték ki.

Rosenberg Henrik a csepeli Órangyal patika volt tulajdonosa, 1944-ben Horthyligetre internálták, további sorsa ismeretlen.

Roth Márkné gyógyszerész, *1890., meghalt 1945. február 13-án a gmündi táborban.

Rothberger Miklós gyógyszerész az auschwitzi táborban hunyt el.

Sajó Miksa teljes jogú gyógyszerész Jolsván. Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Sarkadi Imre *1898., dipl. 1924., az orosházai Remény patika tulajdonosa a Keleti fronton eltűnt.

Schnitzer Ernő teljes jogú gyógyszerész, Nagyszöllő-

sön a Király u. 1. sz. alatti gyógyszerész-tár munkatársa. Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Stavarsz László *1910., dipl. 1938., 1945. február 06-án Budapesten a 11. sz. Honvéd Helyőrségi Kórházban póttartalékos gyógyszerészként orosz fogságba esett. Fogsanitól 40 km-re levő Ramnicul Saratban levő elosztó-gyűjtő táborba került, ahonnan nem jött haza.

Sternfeld Sándor okleveles gyógyszerész (Ipolság, Horthy Miklós tér 24.) Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Szabó Béla teljes jogú budapesti gyógyszerész (Budapest VII. Király u. 101.), Pusztavámon 1994. október 16-án a németek agyonlőtték.

Szász Mihály *1887., dipl. 1912., a madarasi Szent Erzsébet patika tulajdonosa. Bajáról vitték el és nem tért vissza.

Székelly Imre *1885., budapesti gyógyszerész, meghalt a gmündi táborban 1945. január 10-én.

Szilágyi Lajos *1884., dipl. 1923., a kisvárdai Arany oroslán patika tulajdonosa, a munkaszolgálatról nem tért vissza.

Timár István a budapesti VII., Szent Terézia patika bérlője. Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Tornyos Lajos gyógyszerész, a jászberényi „Isteni Gondviselés” gyógyszerész-tár tulajdonosa és kezelője. Póttartalékos gyógyszerészként szolgált a budai 11. sz. Honvéd Helyőrségi Kórházban, ott esett 1945. február 06-án orosz fogságba. A Focsanitól 40 km-re levő Ramnicul Sarati elosztó-gyűjtő táborba került, ahonnan nem tért haza.

Varga Gyula okleveles gyógyszerész. (Miskolc, Szentpályi u. 42.) Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Vás Ilona teljes jogú gyógyszerészt (Kaposvár, Fő u. 46.) Auschwitzba vitték, nem tért vissza.

Vértes Sándor debreceni gyógyszerészt Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Weisshaus Jenő teljes jogú gyógyszerész Técsőn, Auschwitzban elhunyt.

Weiszberger Ferenc a hajdúdorogi Segítő Mária gyógyszerész-tár tulajdonosa. Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Dr. Wiener Jenő *1892., dipl. 1914., a szombathelyi Kígyó patika tulajdonosa (volt egyetemi tanársegéd) 1944. májusában vitték el, nyáron még a győri katonai kórház gyógyszerész-tárában szolgált, további sorsa ismeretlen.

Dr. Wiener Jenőné szombathelyi nem okl. gyógyszerész, a férje patikájában dolgozott, 1944. májusában vittek Szombathelyről, azóta nincs hír róla.

Wirtschaftler Mihály okleveles gyógyszerész, (Rimaszombat, Rákóczi u. 6.) Pusztavámon 1944. október 16-án a németek agyonlőtték.

Zafir Sándor Péter *1904., dipl. 1926. Szeged. Budapesten az I. Attila u. 20/c. alatti Szent Ilona gyógyszerész-tárban alkalmazott, majd résztulajdonos és kezelő. 1945-ben a Déli pályaudvar ostrománál az utcán egy szovjet katonai járőr löszereses ládák cipelésére kényszerítette, ahol lövési sérülést kapott, elvérzett, 1945. február 10-én meghalt. A halotti anyakönyvi kivonat szerint a hazáért hősi halált halt.

Dr. Zalai Károly *1891., dipl. 1913., a ceglédi Remény patika tulajdonosa. 1945. február 3-án a budai harcok során az oroszok a polgárokat munkára vitték lövedéket hordani, ágyút tolni. A tűzvonalban testét a gerincnél találta érte, a ház alsorsori bunkerébe vitték, ahol az éjszaka folyamán meghalt. Egy hét múlva tudták a kertben eltemetni, később a ceglédi családi sírban helyezték végső nyugalomra. Nevét a város hősi halottainak emlékművén megörökítették.

Zerkovitz gyógyszerész, *1899., budapesti lakos, meghalt 1945. február 09-én a gmündi táborban.

* * *

Az alábbi gyógyszerészek halálának oka nem ismert, ezért, míg kellő információhoz nem jutunk, nem állíthatjuk róluk azt, hogy a II. világháború áldozatai voltak.

Ambrus Sándor a budapesti Bazilika gyógyszertár volt tulajdonosa meghalt.

Dr. Berény Ferenc pécsi gyógyszerész meghalt.

Blau Erzsébet, Tarpa, meghalt.

Boros György *1911., dipl. 1934., teljes jogú gyógyszerész (Eger, Széchenyi u. 4. gyógyszertár)

Buday Bálint *1885., dipl. 1911., a perkátai Megváltó patika tulajdonosa a felszabadulás utáni hónapokban meghalt.

Kaufmann Zoltán a kassai Szentháromság gyógyszer-tár tulajdonosa meghalt.

Magyary-Kossa Sándor a székesfehérvári Őrangyal gyógyszertár tulajdonosa a Dunántúlon meghalt.

Miklós Anna a rákospalotai Madonna gyógyszertár munkatársa meghalt.

Róth Menyhért *1892., dipl. 1919., Pozsony, meghalt.

Róth Mór *1880., dipl. 1913., a kassai Isten szeme patika tulajdonosa meghalt.

Dr. Rübner Jenőné sz. Miklós Kata *1912., dipl. 1934. a rákospalotai Madonna gyógyszertár kezelője meghalt.

Varga László *1894., dipl. 1918. a paksi Őrangyal patika tulajdonosa meghalt.

Vida László a mohácsi Szent Ferenc gyógyszertár tulajdonosa meghalt.

* * *

Az alábbi felsorolásban szereplő gyógyszerészek (gyógyszertár tulajdonosok, kisebb számban bérlők, illetve kezelők) neve még szerepel az 1944. évi kézi könyvekben, de már nem szerepel a háború utániakban. Azokat innen elhagytam, akik halálának körülményei ismertek. Az itt felsorolt gyógyszerészek egy része meghalhatott otthonában betegség következtében, azonban okunk van azt feltételezni, hogy közülük sokan a háború áldozatai lettek (*I. táblázat*).

I. táblázat

A gyógyszerészeti kézikönyvekben a háború után nem szereplő (és felsorolásból is hiányzó) gyógyszerészek adatai

Település neve	Gyógyszertár neve	Működés jogviszonya	A gyógyszerész neve	Születésének ill. diplomájának az éve
Balmazújváros	Őrangyal	tulaj.	Szécsi Dezső	1885/1910
Békés	Arany csillag	kez.	Goldberger Lajos	1886/1912
Boldva	Megváltó	tulaj.	Schreiber Mihály	1882/1912
Budapest IV.	Belvárosi	tul.	dr. Nagy Béláné Berkó Mária	
Budapest V.	Fehér sas	kez.	Kerpel György	
Budapest V.	Nagy Kristóf	tulaj	dr. Nagel Istvánné és (Riesz Ármin)	
Budapest VII.	Viktória	tul. társ.	Willmann Ottó	1902/1924
Budapest VII.	Kereszt	tul.	Haas Miklós dr.	1888/1909
Budapest VII.	István király	tul.	Poetskay Béla	
Budapest VIII.	Apostol	tul.	Czukur László	1886/1908
Budapest VIII.	Szent László	tul.	Steiner Oszkár	
Budapest VIII.	Szent József	tul.	Szkailla László	1871/1893
Budapest IX.	Szent Anna	tul.	Pandula József	1881/1908
Budapest IX.	Sas	tul.	Kún Aladár	1877/1898
Budapest IX.	Duna	tul.	Csillag György	1891/1912
Budapest IX.	Gizella	tul.	dr. Hrabéczy Oszkár	
Budapest IX.	Jó Szív	tul.	Demianyné Eibach Ilona	
Budapest X.	Szent Mihály	tul.	Toóth Mihály	
Budapest XIV.	Humanitas	tul.	Czukur Gyula	1900/1927
Budafok	Kigyó	tul.	Varsányi Béla	1888/1912
Pestszenterzsébet	Szt. Erzsébet	tul.	Pálfalvi Kornél dr. (Pracfort)	
Soroksár	Páduai Szt. Antal	tul.	Fürst Elemér	1887/1908
Újpest	Oroszlán	tul.	Balló Gusztáv	
Csánytelek	Megváltó	tul.	Domján Géza	
Csömör	Megváltó	tul.	Lőrinczy Lajos	
Debrecen	Csillag	tul.	Beke Barnabás	1887/1908
Drégelypalánk	Szent Erzsébet	tul.	Schönberg Ármin	
Gomba	Megváltó	tul.	Márkus Kornél	
Gyöngyös	Szent Bertalan	tul.	Boros Aladár	1882/1906
Gyula	Szent József	tul.	Práger Frigyes	1901/1927
Heves	Megyeceimer	tul.	Czingell László	1892/1913
Hódmezővásárhely	Zrínyi	tul.	Kéki Miklós dr.	
Homorogd	Csaba vezér	tul.	Bódy Dezső	
Jánosháza	Megváltó	tul.	dr. Fischer József	1884/1910

Település neve	Gyógyszertár neve	Működés jogviszonya	A gyógyszerész neve	Születésének ill. diplomájának az éve
Jászárokszállás	Szentháromság	tul.	Bauer János	1893/1918
Kaba	Gondviselés	tul.	Klein Emil	
Kiskunhalas	II. Rákóczi Ferenc	tul.	Szekér József	1862/1891
Kunszentmárton	Szent Háromság	tul.	Péner Jenő	1894/1920
Kunszentmárton	Megváltó	tul.	Vincez Miklós	
Maglód	Magyar korona	tul.	Steiner Ferenc	
Makó	Szent László	kez.	Kiss J. Ernő	
Mátészalka	Csillag	tul.	Kálmán Ernő	1881/1903
Mecsekszabolcs	Szent Borbála	tul.	Márkus Gyula	
Mezőkövesd	Üdvözítő	tul.	Kovács Kálmán	
Monor	Szent Háromság	tul.	Kátai S. István	
Nagykanizsa	Páduai Szt. Antal	tul.	Szekeres Vilmos	
Nagykörös	Kigyó	tul.	Borbély Endre	1912/1936
Nyíregyháza	Angyal	tul.	Gonda Mihály	
Pápateszér	Megváltó	tul.	Szekulesz József	1890/1913
Sárospatak	Angyal	tul.	Kósa Sándor	
Sárospatak	II. Rákóczi Ferenc	tul.	Goldblatt Ferenc	1874/1897
Siklós	Kigyó	tul.	Szabó Ernő	
Szentes	Magyar király	tul.	Havas József	1889/1911
Szentes	Hajnal	társtul.	Justh Alfréd, bérlő Ille József	
Szolnok	Damjanich	tul.	Elek Kemény Zoltán	
Tarcal	Nádor	tul.	Ornstein Izidor	
Táppé	Páduai Szt. Antal	tul.	Fehér Dezső	
Tiszafüred	Magyar Korona	bérlő	Sperlágh József	1916/1938
Tiszakürt	Szent Katalin	tul.	Bech Emil	1890/1913
Tiszaörs	Szent Imre	tul.	Rábel Imre	1894/1919
Tiszaszűly	Páduai Szt. Antal	tul.	Müller László	
Tószeg	Segítő Szűz Mária	tul.	Utasi János	
Tököl	Isteni gondviselés	tul.	Viola Lajos	1873/1896
Vájszló	Magyar Korona	tul.	Sey Lajos	1901/1929
Vámosmikola	Magyar Korona	tul.	Márkus Dezső	
Visegrád	Remény	tul.	Farkas Lajos	1884/1907
Zomba	Isteni gondviselés	tul.	Földes Jenő	

II. táblázat

A határon túli magyar gyógyszerészek, akiknek sorsa ismeretlen

Település neve	Gyógyszertár neve	Gyógyszerész neve
Alsóeresznice		Bálint Béla
Beregrákos		Ehrenfeld Jenő
Bethlen		Balázs Ferenc
Dolha		Ilkóvits Jenő József
Dunaszerdahely		Wappenstein Marcell
Felsővisó		Brüll Zoltán
Gyalu		Czukur József
Kassa	Szentháromság	Kaufmann Zoltán
Kassa	Megváltó	Török Endre és Kozelka Béla
Kassa	Rákóczi	Keszler Ervin
Királyhelmec		Strausz Dezső
Kolozsvár	Remény	Flohr József
Kolozsvár	Hargita	Somlea Mihály
Kovászna	Remény	Barta Sándor
Kövesliget		Fränkel Mózes
Munkács	Zrínyi Ilona	Keleti Ede
Munkács	Minerva	Einczig Miklós
Nagysurány		Haas József
Nagyvárad	Órangyal	Révész János
Nagyvárad	Szent István	Raaber Árpád dr. és neje
Nagyvárad	Diana	Sebestyén Artúr
Nagyvárad	Minerva	Gálosi Ferenc
Nagyvárad	Hungária	Szabó Aezél István
Oroszvár		Sámuel Béla és Fülöp Lajos
Palics-fürdő		Stadler Aurél
Szabadka	Arany kereszt	Gutwein László
Szilágynagyfalu		Kara Jenő
Técső		Balasa István
Ungvár	Magyar korona	László Béla
Ungvár	Uránia	Halász Sándor
Zombor	Arany kereszt	Nagy László

A születési idő és a diploma kelte a budapesti egyetem avatási könyvének adata. Aki máshol szerezte a diplomáját, annak adata nem áll rendelkezésemre. A különböző forrásokban több azonos nevű személy található, azonban a születési év ismeretének hiányában a halál helyét és idejét nem tudtam személyhez kötni.

Még nincs sem auschwitzzi, sem bori, sem több, egyéb ismert táborról veszteség lista.

A határon túli, ismeretlen sorsú magyar gyógyszerészek listáját a *II. táblázatban* közöljük.

Nem vagyunk biztosak abban, hogy az összes hozzáférhető forrás felhasználásával összeállított névsor teljes-e. Lehetséges, hogy azt a visszaemlékezők néhány gyógyszerész nevével ki tudják egészíteni és az is lehet, hogy lesznek néhányan, akiknek nevét sem fogja megőrizni az emlékezet. A valahol útközben elhalálozottak neve a legtöbb hiteles listából kimaradt.

Mindenkit megkérünk arra, hogy aki bármelyik listán levő gyógyszerészünk háború alatti sorsáról, illetve amennyiben meghalt, halálának okáról bármit is tud, minket tájékoztatni szíveskedjék.

FORRÁS

1. – A gyógyszerész 1944., 1945., 1946. év – 2. Auschwitzban a tábor felszabadulása (1944. nov.) és annak felszámolása (1945. első hónapjai) között elhalálozottak tábori anyakönyve. (A Magyar Auschwitz Alapít-

vány, Holocaust Dokumentációs Központ szíves adatközlése.) – 3. *Budapesti Gyógyszerész Testület Évkönyve 1945–1948* – 4. *Bús János és Szabó Péter: Béke poraikra*. Dokumentációs emlékkönyv a II. világháborúban a keleti hadműveletek során elesett magyar katonákról és munkaszolgálatosokról. Varietas 93 Kft. Budapest, 1999. – 5. *Egészségügyi Dolgozó* 1981. 7. szám – 6. *Egyesített Gyógyszerészi Lapok* 1944. év – 7. *Gedenkbuch Bergen-Belsen*. Niedersächsische Landeszentrale für die politische Bildung. Gedänkstätte Bergen-Belsen 1995. – 8. *Gyógyszerészek Évkönyve 1944*. – 9. *Gyógyszerészek Naptára 1947*. – 10. *Gyógyszerészi Almanach 1944*. – 11. *Gyógyszerészet* 1994. év (nem tévedés, a pusztavámiaiak) – 12. *Gyógyszerészi Hetilap* 1941., 1942., 1943. év. – 13. *Gyógyszerészek Lapja* 1943., 1944. év. – 14. *Gyógyszerészi Szemle* 1941., (bene: Mezey Jenő: A magyar gyógyszerészet világháborús halottainak névsora), és 1943. év – 15. *Hadtörténeti Levéltár*: Humanitárius anyag: Szovjetunióban meghalt munkaszolgálatosok, Magyarország, Jugoszlávia, Csehszlovákia területén meghaltak. Bergenbelseni

konzentrációs tábor. Koncentrációs táborokban meghaltak névjegyzéke. Nyugaton meghaltak. A tábori lelkészség halotti anyakönyvezése: csapatnál és kórházakban elhunytak. Kórházak fogyatéki jelentései és betegnaplói. Megjegyzés: a fenti levéltári anyag nem teljes. – 16. *Honvédségi Közlöny* 1938–1945. év. – 17. *Magyarországi Gyógyszerész Egyesület Közleményei* 1943. év. – 18. *Nevek munkaszázadok veszteségeit* a keleti magyar hadműveleti területen. Névlista elesett, meghalt katonák és munkaszolgálatosok. Beate & Serge, Klarfeld Foundation, New York. (a sorozat II. kötete 1–2 kötetben, a számok a *Yad Vashem* számozása. – 19. *Szabó Éva*: Helytállás. Budapest 1996. 104. o. – 20. *Totenbuch Neuengamme*. szerk: Glienke, Franz. Freudenkreis e.V. 2000. Hamburg 33, Mildestieg 8., Staaten-Verlag, Wiesbaden. – 21. *Valóság* 1998. 6. 101. – 22. továbbá *hozzátartozók, visszaemlékezők* közlése.

E. Sági: *Pharmacists died in World War II*.

A szerző címe: Budapest, Lónyay u. 14. – 1093

FELHÍVÁS 25 ÉVES ÉVFOLYAM-TALÁLKOZÓRA

Kedves Évfolyamtársunk!

Mi, a Budapesten 1975-ben diplomát szerzett gyógyszerészek 25 éves évfolyam-találkozókat (szakmai fórumot)

2000. október 21-én, szombaton

tartjuk a **Hotel Flamenco** különtermében (1113 Budapest, Tas vezér út 7. – a Feneketlen tónál.)

Érkezés: 17–18 óra között.

Szakmai szervezőbizottság:

dr. Berzsényi Pál mh.: 399-3340

fax: 399-3356 • lakás: 258-2803

Seres István: mh: 233-0061

06-20-362-5405

Török Katalin mh.: 399-3300/8131

lakás: 320-5399

E-mail: h13764tor@ella.hu

Szervező: FAVORITOURS 1126 Budapest, Beck Ö. Fülöp u. 5.

Telefon: 202-2162, 202-2046 • fax: 356-4995, • E-mail: favorit@mail.matav.hu

A részvételi díj 4000 Ft, mely magában foglalja a svédasztalos ültetett állófogadás költségét. A fenti díjat átutalással, vagy készpénz-befizetési csekkkel kérjük befizetni.

az ABN-AMBRO BANK: 10200964-20210672 számlaszámra.

Kérjük, hogy részvételi szándékodat, és esetleges szállásigényedet (kb. ~ 120 DM/fő), mielőbb – de legkésőbb 2000. szeptember 15-ig – írásban küldd el a szakmai szervezőknek, a befizetést pedig 2000. szeptember 30-ig kérjük rendezni. (Asszonyok a leánykori nevüket is tüntessék fel!)

Értesítsd akit tudsz, hogy ne maradjon ki senki!! • Ha kérdésed van, hívd a szakmai szervezőket!

Szeretettel várunk Benneteket:

a szakmai szervezők